

Isohaaran kalatietä koskevan yhteistyösopimuksen irtisanominen

Kaupunginhallitus 30.10.2024 § 322
530/00.04.01/2024

Valmistelu

Kemin kaupunki on 24.11.2008 § 456 päättänyt varata vuosille 2009 - 2010 määrärahan Isohaaran II-kalatien rakentamiseen edellyttäen, että muut kunnat lähtevät hankkeeseen mukaan esitettyjen jako-osuuksien mukaisesti. Kemin kaupungin osuudeksi kustannuksista oli esitetty 15 prosenttia. Samalla kaupunginvaltuusto edellytti muidenkin Kemi-Ounasjoen kalateiden toteuttamista ja sitoutui myös näiden kalateiden rahoittamiseen esitetyn jako-osuuden mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto on 16.11.2009 §229 hyväksynyt aiesopimuksen Kemi-Ounasjokien kalateiden toteuttamisesta ja rahoittamisesta. Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi Kemi- Ounasjoen kalatie-kuntayhtymän perussopimuksen.

Liitteenä Aiesopimus Kemi-Ounasjokien kalateiden toteuttamisesta ja rahoittamisesta; Luonnos 9.10.2009

Liitteenä Askel Ounasjoelle 2, Isohaaran II kalatien rakentaminen, Lohien ylisiirto -yhteistyösopimus

Kaupunginhallitus on 8.4.2013 §151 hyväksynyt Kemi-/Ounasjokivarren kuntien välinen tarkennettu sopimus Isohaaran kalateiden ylläpidosta ja käyttökustannusten jakamisesta.

Liitteenä Arvio Isohaaran kalatien käyttökustannuksista, Luonnos 19.10.2012 Kemi/Ounasjokivarren kuntien väliseksi sopimukseksi Isohaaran kalateiden ylläpidosta ja käyttökustannusten jakamisesta/ Tarkennettu sopimus

Sopimuksia hyväksyttäessä ajatuksena oli, että kunnat rakentaisivat kalatiet Kemijoen voimalaitoksiin erilaisilla hankerahoituksilla. Voimalaitoksiin rakennettavat kalaportaat jäisivät voimalaitoksen sijaintipaikkakunnan omaisuudeksi.

Keminmaan kunta on tehnyt kalateiden hoidon järjestämisestä sopimuksen Lohijokitiimi ry:n kanssa 1.1.2014-31.12.2018 väliseksi ajaksi sekä 1.1.2019 lähtien toistaiseksi voimassa olevana. Sopimuksen kohdan 6 mukaan ”Sopimus päättyy ilman irtisanomista tai purkamista tilanteessa, jossa Keminmaan kunnan velvoitteena oleva kalateiden hoito siirtyy kolmannelle tai kuntien välinen sopimus lakkaa.” Kyseinen sopimus on Keminmaan kunnan ja Lohijokitiimin välinen.

Toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2008 jälkeen. Ympäristötietoisuus ja ympäristövastuu ovat lisääntyneet. Tämän ansioista myös vesivoimayhtiöt ovat halukkaita toteuttamaan erilaisia ratkaisuja omistamiinsa vesivoimalaitoksiin, jotka mahdollistaisivat kalan nousun voimalaitoksista eteenpäin. Kemijoki Oy on hakenut lupaa ohitusuoman toteuttamiseksi Taivalkosken voimalaitokseen, Ossauskosken ohitusratkaisun suunnittelu on käynnissä. Lisäksi vaellusesteiden ohittamiseksi on erilaisia teknisiä ratkaisuja kehittäessä, kuten kalasydän. Vesivoimayhtiöiden toimesta on myös kunnostettu

vaelluskalojen kutu- ja poikastuotantoalueita. Kuntien yhteistyöllä rakennetun Isohaaran kalaportaiden ostosta on Pohjolan Voima Oy ilmaissut halukkuutensa.

Tapahuneiden toimintaympäristön muutosten vuoksi on Kemi-Ounasjokivarren kunnat neuvotelleet aiemmin solmittujen sopimusten muutostarpeista. Osa sopijakunnista pitää nykyisiä sopimuksia riittävänä ja olleet toteutumiseen tyytyväisiä, osa kunnista näkee sopimuksissa olevan päivitystarpeita, osa kunnista on jo linjannut, että eivät ole jatkossa rahoittamassa toimintaa. Kaikki kunnat ovat todenneet vaelluskala-asiassa tarvittavan jatkossa yhteistä edunvalvontaa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle, että Kemin kaupunki irtisanoo osaltaan Isohaaran kalateitä koskevat sopimukset siten, että sopimusvelvoitteet päättyvät vuoden 2024 lopussa. Kemin kaupunki on jatkossa osaltaan valmis olemaan (pois) toteuttamaan yhteistä edunvalvontaa vaelluskala kysymyksen edistämiseksi. Mahdollisista taloudellisista sitoumuksista päätetään erikseen.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää valtuustolle, että Kemin kaupunki irtisanoo osaltaan Isohaaran kalateitä koskevat sopimukset siten, että sopimusvelvoitteet päättyvät vuoden 2024 lopussa. Kemin kaupunki on jatkossa osaltaan valmis toteuttamaan yhteistä edunvalvontaa vaelluskala kysymyksen edistämiseksi. Mahdollisista taloudellisista sitoumuksista päätetään erikseen